

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN
ARMOEDEBESTRIJDING,

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de regelgeving over de voorwaarden en procedure in het kader van de toekenning van een vergunning of subsidie aan een organisator van kinderopvang en buitenschoolse opvang en over voorwaarden voor het lokaal bestuur in het kader van het lokaal beleid kinderopvang
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend besluit bevat wijzigingen aan verschillende besluiten.

De Vlaamse Regering brengt een aantal wijzigingen aan in de procedures met betrekking tot de aanvraag van een vergunning enerzijds en de aanvraag van een subsidiebelofte anderzijds:

- een organisator die een vergunning voor groepsopvang aanvraagt, zal over een advies van het lokaal bestuur moeten beschikken over de opportuniteit van de aanvraag. Op die manier ontstaat er al in een vroeg stadium een contact tussen het lokaal bestuur en de organisator en kan een lokaal bestuur vanuit zijn expertise en regierol de organisator adviseren over de opportuniteit van de nieuwe geplande opvanglocatie of aanzienlijke uitbreiding van een bestaande locatie.
- de aanpak voor de programmatie van subsidies vereenvoudigt waardoor sneller en beter kan ingespeeld worden op de bestaande realiteit en noden die er zijn aan bepaalde subsidies. De basissubsidie voor de plaatsen waar de organisator met een vrije prijs werkt, worden (na een overgangperiode) voor alle organisatoren vrij toegankelijk, zonder programmatie of oproep.

Daarnaast maakt de Vlaamse Regering haar beleid duidelijk naar de drie grootsteden Antwerpen, Gent en het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad. In deze grootstedelijke contexten is er nog een enorme nood aan bijkomende (gesubsidieerde) opvangplaatsen. Daarom voorziet de Vlaamse Regering een voorafname van het budget voor die gebieden. Bovendien wordt voor die steden voorzien dat als deze grootsteden zelf bepaalde subsidieerbare plaatsen “presubsidiëren” en op die manier het beleid van de Vlaamse overheid tot uitbreiding van plaatsen ondersteunt en versnelt, de Vlaamse overheid onder bepaalde voorwaarden garandeert dat ze voorrang geven aan die plaatsen bij een volgende uitbreidingsronde. In dat kader wordt dan een convenant gesloten tussen Opgroeien regie en het lokaal bestuur.

Er wordt een mogelijkheid toegevoegd voor organisatoren om een bestaande subsidietoekenning over te hevelen naar een andere subsidiegroep en wordt er in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2020 dat de compensatiesubsidie regelt naar aanleiding van de gevolgen van COVID-19 een wijziging ingevoerd waardoor bij gezinnen die geen gebruik maken van afwezigheidsdagen voor die maand geen forfaitaire vermindering van het aantal gerechtvaardigde afwezigheidsdagen mag toegepast worden. In alle besluiten die de compensatiesubsidie voor de organisatoren van kinderopvang en buitenschoolse opvang sinds maart 2020 geregeld hebben wordt bovendien verduidelijkt tot wanneer zijn rechtzettingen kunnen doen van hun ingediende aanvragen.

In het besluit van de Vlaamse Regering dat regelt op welke manier de lokale besturen opdrachten moeten uitvoeren in het kader van het lokaal beleid kinderopvang wordt de adviesrol van het lokaal bestuur duidelijk opgesplitst in een adviesrol in het kader van vergunningsvragen enerzijds en een adviesrol bij subsidie-aanvragen anderzijds. Er worden ook voorwaarden opgelegd aan het lokaal bestuur voor de uitoefening van die adviesrol.

Bijlagen:

- het voorontwerp van besluit;
- het advies van de Raad van State.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structurelement: Geïntegreerd gezinsbeleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Vorige beslissingen van de Vlaamse Regering

Voorliggend voorontwerp van besluit werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 11 december 2020.

VR 2020 11 12 DOC.1401/1BIS

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/426 van 4 december 2020.

Consultaties

Voorliggend besluit werd voor advies voorgelegd aan het Raadgevend Comité van Opgroeien regie op 29 oktober 2020.

2. INHOUD

Voorliggend besluit werd aangepast aan het advies 68.523/1 van de Raad van State van 18 januari 2021 als volgt:

Aanhef

In de aanhef werden de rechtsgronden aangevuld;

Artikel 1 en 3

In artikel 1 en 3 van voorliggend besluit werd een aanpassing gedaan om te verduidelijken dat de lokale besturen een dubbele adviesrol hebben die van elkaar te onderscheiden is. Volgens de Raad van State kwam dit onvoldoende naar voor. Het betreft enerzijds de adviesrol in het kader van de opportuniteit van een vergunningsaanvraag groepsopvang, anderzijds een adviesrol (met eventuele score) in het kader van de aanvragen voor subsidieerbare plaatsen als het agentschap Opgroeien regie een algemene oproep hiervoor gedaan heeft.

Artikel 4 en 5

Artikel 4 van voorliggend principieel goedgekeurd besluit bracht een wijziging aan in de startvoorwaarde opgenomen in artikel 2 van het Vergunningsbesluit van 22/11/2013. Dit artikel 4 wordt aangepast na advies van de Raad van State. De aanpassing aan de vergunningsvoorwaarde die hierin opgenomen was, betrof de verplichting voor een organisator van groepsopvang om een advies over de opportuniteit van zijn aanvraag vergunning te vragen aan het lokaal bestuur. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt deze wijziging verschoven naar artikel 13 van het Vergunningsbesluit van 22/11/2013 aangezien dit artikel 13 ook over startvoorwaarden gaat die alleen op groepsopvang betrekking hebben, terwijl artikel 2 van het Vergunningsbesluit vermeld staat onder de titel waarin de startvoorwaarden zijn opgenomen die gelden voor gezinsopvang én groepsopvang.

In artikel 4 van voorliggend besluit wordt dan enkel de opheffing opgenomen van de verplichting om een advies aan het lokaal bestuur te vragen, zoals die tot nu toe opgenomen was in het Vergunningsbesluit, maar die nu vervangen wordt door de regeling in artikel 13 van de vergunningsvoorwaarden (waarvoor in voorliggend besluit een nieuw artikel 5 wordt opgemaakt).

Door de toevoeging van een nieuw artikel 5 in voorliggend ontwerpbesluit, zullen alle artikelen daarna hernoemd worden.

Artikel 15 (voordien artikel 14)

In dit artikel worden aanpassingen gedaan naar aanleiding van het advies van de Raad van State:

- een herformulering in functie van de leesbaarheid artikel 57, §2, tweede lid dat gewijzigd wordt met dit artikel;
- in artikel 57, §3, 6°, wordt op vraag van de Raad van State een toevoeging gedaan om te verduidelijken dat de specifieke voorafname alleen bedoeld is voor uitzonderlijke situaties waar het om behartenswaardige redenen noodzakelijk is om in een voorafname te voorzien;
- in artikel 57, §3, 8°, wordt op vraag van Raad van State expliciet vermeld dat de vraag van het lokaal bestuur om verschuivingen te doen in de bestemming van het budget in hun gemeente bij Opgroeien regie moet gebeuren;
- in artikel 57, §4, wordt met betrekking tot het goedkeuringstoezicht van de minister in opvolging van de aanbeveling van de Raad van State bepaald dat dit goedkeuringstoezicht gebeurt voordat Opgroeien regie de algemene oproep en het beslissingskader naar de sector verstuurt.

Artikel 29 (voordien artikel 28)

De Raad van State stelt dat een verantwoording moet voorzien worden waarom alleen in de grootsteden Antwerpen, Brussel en Gent een voorrang bestaat voor de organisatoren die van het lokaal bestuur een zelfde subsidie toegekend krijgen, als degene die Opgroeien regie zal verdelen.

De toepassing van deze voorrang louter in Antwerpen, Brussel en Gent is gebaseerd op vergelijkbare motieven als de voorafname die voorzien is voor deze grootsteden, aangezien het er een verlengstuk van vormt. Met betrekking tot de voorafname werd gemotiveerd dat het noodzakelijk is om voor deze drie steden een voorafname te voorzien op basis van volgende argumenten:

- In de VRIND-classificatie zijn Antwerpen en Gent de enige steden in het Nederlandse taalgebied die als grootsteden worden beschouwd.
Zie: <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/gebiedsindelingen-vrind>;
- Antwerpen en Gent zijn de 2 enige steden in het Nederlandse taalgebied met een bevolking van meer dan 150.000 inwoners. Gent heeft er 263.900 en Antwerpen 529.200. Zie: <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/bevolking-omvang-en-groei#centrumsteden>. Die aantallen liggen beduidend hoger dan alle andere Vlaamse centrumsteden (de derde in rangschikking is Brugge met slechts 118.700 inwoners). Ook in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad ligt het bevolkingscijfer ruim boven de 150.000, circa 1.218.000 op 1 januari 2020 volgens statbel. Daarbij richt de Vlaamse Gemeenschap zich tot 30% van de bevolking (= Brussel-norm), dit is ca 365.400 inwoners;
- De aantallen kinderen van 0 tot 3 jaar lagen in Antwerpen, Gent en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op 31 december 2019 met 22.766, 9.283 en 15.287 (met toepassing van de Brussel-norm) significant hoger dan in de andere steden en gemeenten: <https://www.kindengezin.be/img/aantal-plaatsen-per-100kinderen.xls>
- Uit het onderzoek gebruik en behoefte dat Opgroeien liet uitvoeren door het HIVA in 2018-2019 (Zie: <https://www.kindengezin.be/img/gebruik-en-behoefte-aan-kinderopvang-samenvatting-juli-2019.pdf>.) bleek dat de extra nood aan formele opvang sterker aanwezig is bij gezinnen met een niet-werkende moeder, met een moeder van niet-Belgische origine en bij kansarme gezinnen. Die populaties zijn ook meer vertegenwoordigd in Antwerpen, Gent en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- In Antwerpen, Gent en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is er een grote acute nood aan kinderopvang. Om deze redenen is er gekozen om voor deze gebieden te werken met vaste percentages van het budget zodat voor hen er voldoende rechtszekerheid is over welk budget voor subsidies voor hen wordt voorzien;
- De percentages voor Antwerpen en Gent zijn afgestemd op hun aandeel in de berekende potentiële nood aan bijkomende opvangplaatsen;
- In het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad werkt slechts 68,8% van het aanbod volgens inkomenstarief, terwijl dat in het Nederlandse taalgebied 76,4% van het aanbod werkt volgens inkomenstarief. Er is een verdere inhaalbeweging nodig om dat verschil weg te werken. Daarom wordt voorgesteld om een voorafname van 10% te hanteren (zoals dat ook vorige legislatuur het geval was).

Al deze elementen wijzen erop dat in de drie grootsteden in vergelijking met de rest van Vlaanderen de nood aan (betaalbare) kinderopvang veel groter is en dat het aantal van bijkomende plaatsen dat daar gerealiseerd moet worden in verhouding is. Het is ook duidelijk dat gelet op de beperkte budgettaire marges het beleid van Vlaanderen alleen deze tekorten niet op korte termijn kan invullen. Het is noodzakelijk in deze grootsteden dat de Vlaamse overheid en de lokale besturen de krachten bundelen om deze acute en grote nood te temperen. Daarom wordt dus in de eerste plaats de voorafname voorzien. Maar daarnaast engageren deze grootsteden zich om ook aanzienlijke budgetten vrij te maken om het opvangtekort te helpen wegwerken. Dit doen ze onder andere door aanvullend aan de subsidietoekenningen die Opgroeien regie toekent, zelf ook deze subsidies toe te

kennen om op die manier versneld een hoger aantal plaatsen te realiseren en sneller de tekorten te verminderen. De lokale besturen worden gestimuleerd en gehonoreerd om dit te blijven doen door deze voorrangregeling te voorzien. Op die manier weten zij dat de middelen die zij in de kinderopvangsector investeren, ter ondersteuning van het Vlaamse beleid, op een bepaald moment door de Vlaamse overheid gedragen zullen worden doordat de organisatoren aan wie zij subsidies verschaffen (volgens de criteria die Vlaanderen hanteert en volgens de afspraken die in de convenant worden opgenomen), bij een aanvraag voor subsidie door Opgroeien regie voorrang krijgen.

In de rest van Vlaanderen zijn de noden van een andere aard dan deze van de grootsteden waardoor er minder structureel een nood is aan een vergelijkbaar ondersteunend beleid van de lokale besturen dat zo ver gaat dat ze ook investeren in vergelijkbare subsidies als degene die Opgroeien regie kan toekennen. Ook om die reden is er zoals reeds toegelicht in de nota geen voorafname voor andere gebieden waardoor er ook geen garantie is voor andere lokale besturen budget beschikbaar is in de toekomst op basis van de berekening van de behoefte aan subsidie (zoals voorzien in voorliggend besluit). Er kan uiteraard moeilijk een voorrang gegarandeerd worden als niet eens zeker is dat er op basis van de behoefte subsidies te verdelen zijn in alle andere gemeenten.

Om deze redenen is de voorrangregeling op dit moment alleen voor de grootsteden voorzien.

Als in de toekomst zou blijken dat een vergelijkbaar beleid van andere lokale besturen ook noodzakelijk is ter ondersteuning van het Vlaams beleid, kan ook daarvoor deze voorrangregeling in combinatie met voorafname voorzien worden in de regelgeving.

De voorrangregeling vormt bijgevolg het sluitstuk van dezelfde logica die geldt voor de voorafnames voor die grootsteden.

Artikel 41 (voordien artikel 32)

In het eerste lid wordt de inwerkingtreding die voorzien was op de datum van ondertekening vervangen door een inwerkingtreding op het moment van publicatie.

Los van het advies van de Raad van State wordt nog volgende wijziging ingevoegd met betrekking tot de administratieve afhandeling van de aanvragen voor compensatie in het kader van de COVID-19-epidemie:

Artikelen 32 tot 38

Organisatoren kunnen naar aanleiding van de coronacrisis sinds maart 2020 beroep doen op een compensatiesubsidie. Hiervoor moeten ze een aanvraag indienen en op die aanvraag onder andere vermelden hoeveel afwezigheidsdagen er die maand waren waarvoor ze subsidie vragen. In de administratie van de organisatoren sluipen soms fouten, waardoor ze soms een aanpassing doorgeven van de bezorgde gegevens op hun aanvraag compensatie. De praktijk wijst uit dat organisatoren soms tot maanden later nog aanpassingen doorgeven. Zowel voor de organisatoren als voor Opgroeien regie is het echter aangewezen dat de aanvragen zo snel mogelijk op een correcte manier worden afgewerkt zodat zo snel mogelijk een correct subsidiebedrag kan berekend worden. Deze artikelen worden dan ook ingevoegd om enerzijds rechtszekerheid te bieden aan organisatoren tot wanneer ze rechtzettingen kunnen doen m.b.t. de aanvragen voor coronacompensatie die ze ingediend hebben en anderzijds duidelijkheid te bieden aan Opgroeien regie vanaf wanneer aanvragen volledig als afgehandeld beschouwd kunnen worden.

Organisatoren krijgen globaal 4 maanden na de maand waarop de aanvraag betrekking heeft, de tijd om een rechtzetting te doen als ze een verkeerd aantal afwezigheidsdagen ed bezorgd hadden. Aangezien ze 2 maanden de tijd hebben om de aanvraag in te dienen, betekent dit de facto dat ze

minstens 2 maanden hebben om de rechtzetting te doen. Dit moet ruim voldoende zijn aangezien binnen die termijn de facturatie naar gezinnen ook gebeurd is en als daar een probleem met een factuur voorhanden is, gezinnen dit ook konden signaleren aan de organisator. Voor alle aanvragen die betrekking hebben op de periode oktober en vroeger wordt nog tijd gegeven tot 31 maart 2021 om de rechtzetting te doen.

Tot slot wordt een overgangsregeling ingevoegd die noodzakelijk is om uitvoering te kunnen geven aan het nakend VIA6-akkoord:

Artikel 40

De sociale partners leggen de laatste hand aan een nieuw Vlaams Intersectoraal Akkoord. In uitvoering van het bestaande voorakkoord van 24 november 2020 wordt overwogen om het budget te verhogen voor de lopende uitbreidingsronde waarvoor Opgroeien regie half oktober 2020 een oproep deed naar de sector en waarbij de subsidie voor inkomenstarief wordt toegekend voor de omschakeling van bestaande plaatsen.

Voorliggend besluit wijzigt echter artikel 57 waardoor de delegatie op basis waarvan het ministerieel besluit van 10 december 2020 tot uitvoering van artikel 57 van het Procedurebesluit van 9 mei 2014, wat betreft de programmatieregels voor de verdeling van de subsidie voor inkomenstarief voor bestaande kinderopvangplaatsen in 2020-2021 verdwijnt. Bij gebrek aan delegatie voor de minister om dat ministerieel besluit te wijzigen, zal geen uitvoering gegeven kunnen worden aan het VIA, hetgeen een nadeel betekent voor de sector. Daarom voorziet dit artikel een overgangsregeling die nog een delegatie geeft aan de minister om in het vermelde ministerieel besluit van 10 december 2020 het budget dat verdeeld kan worden te verhogen, als ook het definitief VIA, dit budget nog steeds overeenkomt met de bestemming van deze uitbreidingsronde.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Met voorliggend besluit wil de Vlaamse Regering volgende zaken realiseren:

1. De rol van het lokaal bestuur wordt verstevigd. Eén van de zaken is dat het lokaal bestuur aan elke aanvraag van een vergunning kinderopvang een opportuniteitsattest zal koppelen.;
2. Het lokaal bestuur zal nog stringenter zijn adviesrol opnemen bij uitbreidingsrondes, verdeling nieuwe middelen;
3. Voor de 3 grootsteden (Antwerpen, Brussel en Gent) is er een voorafname van budget en wordt er gewerkt met convenanten als zij zelf reeds plaatsen wensen voor te financieren.

Het besluit bevat ook een aantal wijzigingen in het procedurebesluit.

Zo bevat dit besluit ook een aantal wijzigingen aan de procedure het toekennen van subsidies.

Parameters liggen aan de basis van de inschatting van de nood aan kinderopvang, dit gegeven zal binnen het budgettair kader en het beslissingskader vorm geven aan de oproep.

De toekenning van de subsidiebeloftes voor de basissubsidie voor vergunde plaatsen waar reeds met IKT wordt gewerkt, gebeurt via oproep.

Regels voor programmatie en oproep voor subsidies worden vastgelegd.

Verdeling van subsidies voor basissubsidie voor plaatsen waar met vrije prijs wordt gewerkt wordt niet geprogrammeerd, doch verloopt via systeem FIFO binnen de hiertoe voorziene budgettaire grenzen.

De mogelijkheid wordt ook gecreëerd om plaatsen over te hevelen van de éne subsidiegroep naar de andere, ook van bijvoorbeeld gezinsopvang (goedkopere plaatsen) naar groepsopvang. Het spreekt voor zich dat hier eerst een berekening, evaluatie aan voorafgaat om na te gaan welke plaatsen in X aantal andere plaatsen kunnen worden omgezet.

Conclusie: De meerjarenplanning en meerjaren- begroting krijgen een prominentere plaats in het toewijzen, realiseren en subsidiëren van kinderopvang. Voor de komende legislatuur voorziet de Vlaamse regering een investering in Kinderopvang (2020-2024).

<https://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/snelinfos-oproepen-verslagen/oproepen-en-beslissingen/#Info-meerjarenplanning-20>

Het voorliggende besluit regelt de manier waarop met deze investering zal omgegaan worden. Het agentschap Opgroeien legt hiermee het kader vast waarbinnen bepaalde oproepen voor subsidies kunnen gebeuren. De minister heeft het goedkeuringstoezicht om na te gaan of het agentschap zich aan dit kader houdt.

Betrokken acties zullen betrekking hebben op ESR 343022A/B/C en dienen binnen de afgesproken budgetten genomen te worden.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer BVA/MVW/20/0041 werd verleend op 27 november 2020.

Begrotingsakkoord

De Inspectie van Financiën stelt vast dat het begrotingsakkoord niet vereist is.

B. ESR-TOETS

ESR 343022A/B/C

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet. Er starten niet dagelijks of wekelijks nieuwe kinderopvanglocaties dus voor de sporadische aanvragen per gemeente is geen weerslag te verwachten op de personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de regelgeving over de voorwaarden en procedure in het kader van de toekenning van een vergunning of subsidie aan een organisator van kinderopvang en buitenschoolse opvang en over voorwaarden voor het lokaal bestuur in het kader van het lokaal beleid kinderopvang;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE